

TÜRKÇE ÖĞRENEN YABANCI UYRUKLU ÖĞRENCİLERİN DERS ÇALIŞMA ÖZYETERLİK ALGISI VE UYGULAMA ÖRNEĞİ

Dr. Gökmen Boztilki

MEB İstanbul Anadolu Lisesi

gokmenboztilki@yahoo.com

ÖZET

Bu çalışmanın amacı Güvenç'in (2010) yaptığı çalışmayı esas alarak Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin ders çalışma sürecindeki edimleri ile ilgili özyeterlik algılarını ölçmede kullanılacak bir ölçek geliştirmek ve bu ölçeğin uygulamaktır¹. Ölçeğin geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları Sakarya TÖMER'de Türkçe öğrenen 142 yabancı öğrencinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışmada açılımlı ve doğrulayıcı faktör analize başvurulmuş, madde ayırt edicilikleri belirlenmiş, Cronbach Alpha güvenilirlik sayısı hesaplanmıştır. Çalışma sonunda toplam varyansın %51.249'unu açıklayan 15 maddeden oluşan bir ölçek elde edilmiştir. Açılımlı faktör analizi ölçeğin bağımsızlık, sebat ve strateji olarak adlandırılan üç alt boyuttan oluştuğunu göstermiştir. Doğrulayıcı faktör analizi sonucunda üç boyutlu modelin uygun olduğu belirlenmiştir ($\chi^2=299,446$; $df=105$, $p=0.00$; $\chi^2/df=2,851$). Ölçeğin Cronbach Alpha katsayısı .81 olarak hesaplanmıştır. Uygulama sonucunda Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin ders çalışma özyeterlik algılarının iyi düzeyde olduğu saptanmıştır.

Anahtar sözcükler: Özyeterlik, ders çalışma, bağımsızlık, sebat, strateji.

SELF-EFFICACY PERCEPTIONS OF FOREIGN STUDENTS LEARNING TURKISH FOR STUDYING SCALE AND AN EXAMPLE OF PRACTICE

ABSTRACT

The aim of this study is to develop and apply a scale, based upon the study of Güvenç (2010), in order to measure perceived self-efficacy of foreign students learning Turkish as a foreign language, regarding performing general studying processes. 142 Sakarya TOMER students participated in the validity and reliability studies. Exploratory and confirmatory factor analysis was applied. Item discriminations were tested and determined the reliability of scale Cronbach Alpha internal consistency coefficient were calculated. Self-Efficacy for Studying Scale is explained 51.249% of the total variance. The scale is composed of 15 items and three factors are named as independence, persistence and strategy. Confirmatory factor analysis showed that the model had a reasonably good fit to data ($\chi^2=299,446$; $df=105$, $p=0.00$; $\chi^2/df=2,851$). Cronbach internal consistency coefficient of the whole scale was found to be .81. As a result of the application, it is determined that the foreign students learning Turkish as a foreign language, have a good level of self-efficacy of general studying process.

---

¹Bu çalışma Hülya Güvenç tarafından 2010 yılında geliştirilen *Ders Çalışma Özyeterlik Algısı Ölçeği* esas alınarak meydana getirilmiştir. Ölçekle ilgili Hülya Güvenç'ten izin alınmış, ana diline yönelik olan ölçek yabancılar için Türkçe öğretimi için tarafımızdan uyarlanmıştır.

Keywords: *Self-efficacy, studying, independence, persistence, strategy*

1. GİRİŞ

Öğrenebilmek, bilmek, insanı toplum içinde farklı bir konuma taşıyabilecek unsurların başında gelmektedir. Öğrenebilmek için kişinin belli davranışları sergileyebilmesi ve öğrenmeye güdülü olması gerekmektedir. Öğrencilerin kendilerini öğrenmeye güdüleyebilmeleri içinse özyeterliklerinin yüksek düzeyde olması beklenmektedir. Bandura özyeterlik kavramını, insanların tasarlanmış bir edimin gerektirdiği eylemlerin örgütlenmesi ve yerine getirilmesiyle ilgili yargıları olarak tanımlanmıştır (Bandura, 1986: 391'den akt. Güvenç, 2010: 60).

Bandura, özyeterliğin bireyi; faaliyet seçimi, çaba ve sebat konularında etkilediği hipotezini savunur (Bandura 1977'den akt. Schunk, 1991:207). Yine Bandura, bir konuyla ilgili insanların motivasyon düzeylerinin, duygulanım durumlarının ve eylemlerinin konunun kendisinden çok insanların o konuya ilişkin inançlarına dayandığını belirtir (Bandura, 1997: 2). Güvenç, eğitim alanında yapılan çalışmaların edim ve özyeterlik algısıyla ilgili benzer ilişkiler ortaya koyduğunu belirterek Schunk'un (1991) düşük özyeterlik algısına sahip öğrencilerin yeterli olamayacaklarını düşündükleri akademik işlerden kaçındıklarını söylediğini aktarmaktadır (Güvenç, 2010: 60). Konuyla ilgili olarak yapılan araştırmalar, özyeterlik inançları yüksek olan bireylerin bir işi başarmak için büyük çaba gösterdiklerini, olumsuzluklarla karşılaştıklarında kolayca geri dönmediklerini, ısrarlı ve sabırlı olduklarını göstermiştir (Aşkar ve Umay, 2001; Gibson & Dembo, 1984; Pajares, 1996; Ritter et al. 2001'den akt. Günhan, Başer, 2007: 69). Bu durum da özyeterliği yüksek öğrencilerin akademik anlamda başladığı bir işi bitirme konusunda daha istekli olması sonucunu ortaya çıkarmaktadır.

Taşdemir ve Tay'a göre öğrenmeyi öğrenmek öğrenme stratejilerini öğrenmeyi gerektirmektedir (Taşdemir, Tay,2007: 174). Tay (2002) tarafından öğrencilerin öğrenme-öğretme süreci içinde ya da bireysel hazırlıklarında kendisine sunulan bilgileri zihinsel süreçlerinden geçirerek, ona anlam vermesi ve kendine mal etmesi için gerekli olan çabaları ortaya koyması şeklinde tanımlanan öğrenme stratejileri ve öğrencilerin ders çalışma konusunda sergiledikleri tutum, eğitimde akademik başarıyı etkileyen unsurlardandır. Öğrenme stratejileri; öğrencilerin neyi, nasıl ve ne zaman öğrenmeleri gerektiğini bilmeleri ile kendi öğrenmelerini yapılandırılmaları ve yönlendirmeleridir (Weinstein, 1986'dan akt. Vural, 2011: 48). Öğrenme stratejisi bireyin kendi öğrenme sürecini kolaylaştıran yöntemlere verilen isimdir. Jonassen'e göre öğrenme stratejileri öğrencilere öğrenmeyi öğretmek için tasarlanmıştır (Jonassen, 1985'ten akt. Filcher ve Miller, 2000: 60). Bu kavramla, Weinstein & Mayer (1986)'e göre, öğrenme stratejisi kavramı ile bireyin öz-güdülenmesi yani bireyin bilgiyi seçerken, edinirken, düzenlerken ve bütünlerken izlediği verimli yollar kastedilmektedir. Öğrenciler her bir öğrenme etkinliği için farklı stratejiler kullanabilir. Bu bağlamda, istenilen özyeterlik ve başarıyı elde etmek için bireylerin kendi öğrenme stratejilerini oluşturmaları, sürdürmeleri, değiştirmeleri ve yenilemeleri gerekmektedir. Ders çalışma ve öğrenme stratejileri, nasıl çalışacağını öğrenme ile etkili ve verimli öğretim ortamlarının hazırlanması için de önemli bir role sahiptir (Gencel, Köse, 2011: 313).

Öğrencilerin öğrenmeye yönelik olumlu stratejiler geliştirmeleri, öğrencilerin özyeterlilik algılarını doğrudan ve olumlu etkileyen bir durumdur. Erdamar,araştırmacıların bu konuda yaptığı birçok çalışmada bu görüşü destekler nitelikte sonuçlar ortaya koyduklarını belirtmektedir (Agnew *et al.*, 1993; Arslantaş 2001; Chung & Yip 2002; Ersoy 2003; Hulburt 1985; Jones *et al.*, 1993; Jones, Slate & Marini 1995; Karapınar 2000; Kasatura 1991;

Küçükahmet 1987; Onwuegbuzie, Slate & Swartz 2001; Subaşı 2000; Sünbül ve diğ. 1998; Weinstein & Mayer 1986; Yılmaz 1997'den akt. Erdamar, 2010:82).

Yine Erdamar, ders çalışma alışkanlıkları ile ilgili olarak ülkemizde ders çalışma alışkanlıkları ve tutumları ile ilgili çeşitli düzeylerde (ilköğretim, ortaöğretim ve lisans) araştırmaların yapıldığını ve ders çalışma alışkanlıklarının akademik başarı üzerinde etkili olduğunun birçok araştırmacı tarafından ortaya konduğunu belirtmektedir (Dilek 1993; Çetin 2007; Erkan 1996; Ersoy 2003; Kaya 2001; Özbey 2007; Özcan 2006; Şener 2001; Uçar 1997'den akt. Erdamar, 2010: 82).

Ramsland da (1998), gelişen çağ ile birlikte artık öğrenmenin başkalarına bağlı bir eylem olmaktan çıkmaya başladığını ve bağıllık durumunun bireyleri sistem içinde ister istemez edilgen konuma ittiğini vurgular, en etkin eğitimin de kendi kendine yapılan eğitim olduğunu belirtir (Ramsland, 1998'den akt. Vural, 2011: 47). Bu bağlamda öğrencilerin ders çalışma ve öğrenme konusunda sergiledikleri bağımsızlık ve gösterdikleri sebat, onların öğrenme sürecine olumlu etki edecek iki faktör olarak değerlendirilebilir. Benzer şekilde Bandura da bir bireyin kendi icraatlarının onun yeterliğini değerlendirmek için en güvenilir kılavuz olduğunu söylemektedir (Bandura, 1986 & Schunk, 1991: 207). Bu bakımdan, bireyin öğrenme ya da çalışma esnasında sergilediği kararlılık ve bağımsızlığın yanında öğrenmeye yönelik kullandığı stratejiler de onun özyeterliliğine ilişkin değerlendirmede bulunma imkânını verebilmektedir.

Güvenç, bu çalışmaya kaynaklık eden çalışmasında *öğrencilerin ders çalışma süreciyle ilgili özyeterlilik algıları, öğrencilerin ders çalışma sürecindeki çabalarını, zaman yönetimlerini, öğrenme stratejisi kullanımlarını ve akademik ürünleri yordama amacıyla kullanılabilir* demektedir (Güvenç, 2010: 62). Alanyazın taramasında Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin ders çalışma özyeterlilik algılarını ölçen bir çalışmaya rastlanmamıştır. Güvenç'in ölçeğinden yola çıkılarak Türkçe öğrenen yabancılara uygulanan bu çalışma, özyeterlilik algısını ölçen 3 boyut ve bu boyutlara ilişki 15 madde ile sınırlıdır. Şüphesiz farklı boyutları ve daha fazla madde ile benzer çalışmaların yapılması faydalı olacaktır. Ders çalışma özyeterlilik algısı konusunda hazırlanmış olan bu çalışmanın alanda yapılan diğer çalışmalardan farkı Türkçe öğrenmekte olan yabancı uyruklu öğrenciler üzerinde yapılmış bir çalışma olmasıdır.

2. YÖNTEM

2.1 Evren – Örneklem ve Uygulama

Araştırmanın evrenini Türkçe öğrenmekte olan yabancı uyruklu öğrenciler oluşturmaktadır. Örneklem ise Türkçe öğrenmek amacıyla Sakarya TÖMER'de öğrenim görmekte olan toplam 142 yabancı uyruklu öğrenciden oluşmaktadır. Katılımcılar; yaş, cinsiyet, ülke gibi herhangi bir kritere bağlı olmaksızın sadece anadili Türkçe olmayan, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen bireylerdir. Uygulama esnasında, öğrenciler ölçeğe ait soruları cevaplandırırken anlayamadıkları noktalarda İngilizce ve Fransızca tercüme yapılarak soruları doğru şekilde anlamaları ve sorulara sağlıklı cevap verebilmeleri sağlanmaya çalışılmıştır.

2.1 Veri Analizi

Türkçe öğrenen yabancı öğrenciler için hazırlanan *Ders Çalışma Özyeterlilik Algısı Ölçeğinin* yapı geçerliliğinin incelenmesi amacıyla açıklayıcı faktör analizine başvurulmuştur. Bu faktör analizinden önce verilerin faktör analizine uygunluğunun belirlenmesi amacıyla Kaiser Meyer Olkin (KMO) katsayısı hesaplanmış, Bartlett's

Sphericity test uygulanmıştır. KMO katsayısı .743 olarak hesaplanmış, Bartlett's Sphericity değerinin de ($\chi^2=299.446$, $p<.01$) olduğu belirlenmiştir.

Tablo 1: Türkçe Öğrenen Yabancı Öğrencilerin Ders Çalışma Özyeterlik Algısı Ölçeğinin KMO ve Bartlett Testi Sonuçları

Kaiser Meyer Olkin Örneklem Büyüklüğü Yeterliliği		0.743
Bartlett Testi	(χ^2)	299.446
	df	105
	p	0.000

Uygulanan ölçeğin KMO değerinin 0.743 olması örneklem büyüklüğünün faktör analizi yapmaya uygun olduğunu göstermiştir. Bartlett testi sonucu 299.446 ($p<0.0001$) olarak tespit edilmiştir. Bu da ölçümü yapılan değişkenin evren parametresinde çok değişkenli olduğunu yani farklı alt ölçeklerden oluştuğunu göstermektedir.

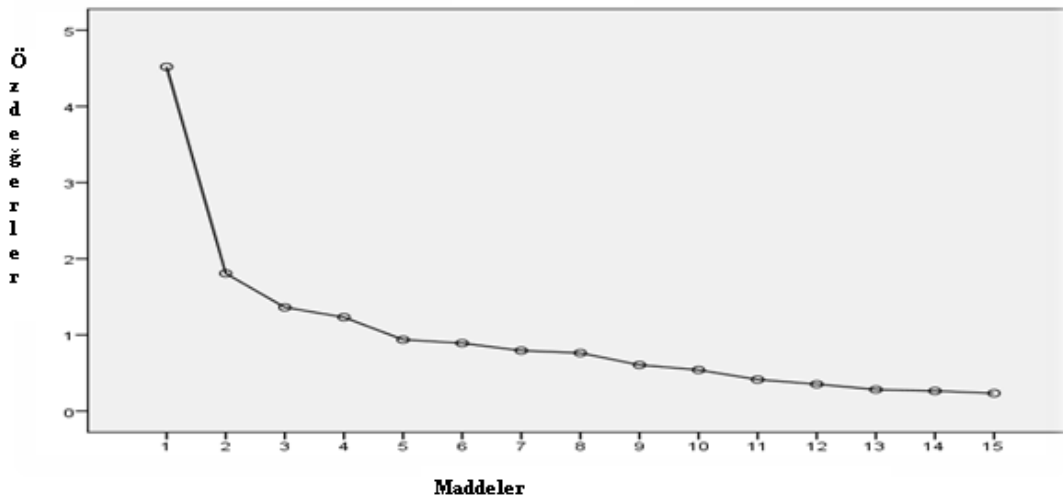
3. BULGULAR

3.1 Türkçe Öğrenen Yabancı Öğrencilere Yönelik Ders Çalışma Özyeterlik Algısı Ölçeğinin Faktör Analizi Sonuçları

Faktör analizi sosyal bilimlerde sıklıkla ölçek geliştirmede, geliştirilen ölçeğin yapı geçerliliğini sınamak için kullanılır (Köymen, 1994). Faktör analizi, çok sayıda değişkenden bu değişkenlerin birlikte açıklayabilecekleri daha az sayıda tanımlanabilen anlamlı yapılara (faktörlere) ulaşmayı amaçlar (Büyüköztürk, 2002). Çalışmada ölçeğin yapı geçerliliğini sınamak ve değişkenler arasındaki ilişkilerden faktör bulmak için açıklayıcı faktör analizi kullanılmıştır. Araştırmada uygulanan faktör analizi sonuçları aşağıdaki şekil ve tablolarda sunulmuştur.

Büyüköztürk (2002)'ye göre çizgi grafiğinde yüksek ivmeli, hızlı düşüşler önemli faktör sayısını verir. Yatay çizgiler ise varyansı açıklama katkısını birbirine yakın olduğunu gösterir.

Şekil 1. Çizgi Grafiği

Şekil 1'deki çizgi grafiği incelendiğinde, üçüncü faktörden sonra ani bir düşüş olduğu görülmüş ve çalışmaya, ani değişikliğe kadar olan ilk üç faktör ile devam edilmesi kararlaştırılmıştır. Bu üç faktöre ilişkin özdeğerler, varyans yüzdeleri ve toplam varyans yüzdeleri Tablo 2'de verilmiştir.

Açımlayıcı faktör analizi sonucuna göre faktör yükü. 40'ın altında yer alan 6 madde ölçekten çıkarılmış ve analiz tekrarlanmıştır. Ölçek faktörlerinin belirlenmesinde Kaiser'in özdeğeri 1'den büyük faktörlerin dikkate alınması gerektiğine ilişkin Şencan'ın saptaması dikkate alınmıştır (Şencan, 2005).

Tablo 2: Türkçe Öğrenen Yabancı Öğrencilerin Ders Çalışma Özyeterlik Algısı Ölçeğinin Alt Boyutları Tarafından Açıklanan Varyans Oranları

Alt Ölçekler	Özdeğer	% Varyans	Faktör Yükleri (Yığılımlı varyans)
1. Bağımsızlık	4,519	30,125	30,125
2. Strateji	1,807	12,048	42,172
3. Sebat	1,362	9,077	51,249

Maddelerin faktörlerinin birbirinden daha net ayrılması için Varimax (25) eksen döndürmesi gerçekleştirilmiştir. Bu doğrultuda analiz sonucunda maddelerin özdeğeri 1'den büyük üç faktör altında toplandığı görülmüştür. Faktörlerden birincisinin özdeğeri 4,519, ikincisinin özdeğeri 1.807, üçüncüsünün özdeğeri 1,362 olup üç faktör birlikte toplam varyansın 51,25'ini açıklamaktadır. Türkçe öğrenen yabancı öğrenciler için hazırlanan Ders Çalışma Özyeterlik Algısı Ölçeğinin birinci faktörü varyansı %30,125 oranında, ikinci faktörü varyansı %12,048 oranında, üçüncü faktörü ise % 9,077 oranında açıklamaktadır.

Tablo 3:Ölçeğin Alt Boyutlarının Maddelerine İlişkin Döndürme Sonrası Faktör Yükleri

	Component		
	1	2	3
m1	,588		
m2	,435		
m3			,696
m4	,706		
m6		,588	
m7		,610	
m8		,484	
m9		,713	
m10	,713		
m11	,740		
m12	,663		
m14		,655	
m15			,743
m16			,712
m21			,686

Faktör yük değeri maddelerin alt boyutlarla olan ilişkisini açıklayan bir katsayıdır. Belli bir grup madde bir faktörün altında yüksek yük değeri ile bulunuyorsa, bu maddeler ilgili faktörü tanımlayan/ölçen maddeler olarak yorumlanır. Genellikle bir maddenin yük değerinin 0.45 ve üzerinde olması beklense de bu değerin 0.30 kadar indirgenmesi kabul görmektedir (Kleinbaum, Kupper ve Muller, 1987). Tablo 3’te görüldüğü gibi birinci faktör, .435 ile .740 arasında değişen 6 maddeden, ikinci faktör faktör yükleri .484 ile .713 arasında değişen 5 maddeden; 3. faktör ise faktör yükleri .696 ile .743 arasında değişen 4 maddeden oluşmaktadır. Güvenç, bu araştırmaya kaynaklık eden çalışmasında, bu faktörlerde yer alan maddeler ve alanyazın doğrultusunda faktörlerini isimlendirilmesine çalışmış, daha sonra bu isimlerle ilgili uzman görüşüne başvurmuş, buna göre birinci faktörü bağımsızlık, ikinci faktörü ise sebat olarak adlandırmıştır (Güvenç, 2010). Güvenç’in çalışmasında bulunmayıp, bu çalışmada ortaya çıkan üçüncü faktör ise yine uzman görüşlerine başvurularak strateji (öğrenme stratejisi) olarak adlandırılmıştır. Bağımsızlık alt ölçeği, “Kendi kendime (yardımsız) rahatlıkla çalışabiliyorum”,

“Konunun önemli bölümlerini kendim anlayabiliyorum.” örneklerinde olduğu gibi öğrenmesüreciyle ilgili planlama ve güdülenme gibi yeterlik algılarını içermektedir. Sebat alt ölçeği ise “Konuyu tam öğrenmek için sıkılmadan tekrarlar yapabiliyorum”, “Zorlansam da yazma ödevimlerimi yapabiliyorum.” örneklerinde olduğu gibi çalışma sürecini sürdürmedeki kararlılıkla ilgili maddeleri içermektedir. Strateji alt ölçeği ise “Kendi çalışmamı planlayabiliyorum”, “Nasıl öğrenmem gerektiğine karar verebiliyorum.” Örneklerinde olduğu gibi öğrenme stratejilerini seçmeye yönelik maddeleri içermektedir.

Güvenç, bu çalışmaya kaynaklık eden çalışmasında ölçek maddelerinin oluşturulmasında ve derecelenmesi aşamasında Bandura'nın (2006) özyeterlik algısı ölçeği geliştirmede kullanılmak üzere hazırladığı kılavuzdan yararlanmışır. Bandura 0'dan 100'e sıralanmış, 10 birimlik bir ölçek kullanılmasını önermiştir. Bu ölçeklemenin geleneksel likert tipi ölçeklemeye göre daha güçlü olduğu kanıtlanmıştır (Parajes ve diğerleri, 2001). Bu ölçek 0 noktasının asla yapamam, 50 noktasının belki yapabilirim, 100 noktasının kesinlikle yaparıma denk geldiğini belirten bir açıklamayla yazılı olarak desteklenmiştir (Güvenç, 2010: 62).

3.2 Türkçe Öğrenen Yabancı Öğrencilere Yönelik Öz-yeterlik Ölçeğinin Güvenirlik Analizi Sonuçları

Ölçeğin güvenirliliğini belirlemek için hesaplanan Cronbach Alpha güvenirlilik katsayısı birinci faktör için .76, ikinci faktör için .62, üçüncü faktör için .74; ölçeğin tamamı için .81'dir. Buna göre ölçeğin iç tutarlılığa sahip olduğu söylenebilir. Ayrıca faktör analizinde toplam varyansın birinci faktör için %65'inin, ikinci faktör için %68'inin ve üçüncü faktör içinse %67'sinin açıklandığı görülmektedir.

Tablo 5: Ölçeğin Alt Boyutlarında ve Genelinde Cronbach Alpha Güvenirlik Katsayıları

Alt Boyutlar	Madde Sayıları	Cronbach Alpha Güvenirlik Katsayısı
Bağımsızlık	6	.76
Strateji	5	.62
Sebat	4	.74
Genel	15	.81

3.3.1 Bağımsızlık Alt Boyutuna İlişkin Bulgular

“Türkçe öğrenen yabancıların bağımsızlık bağlamında öz-yeterlilik algıları nedir?” sorusuna verilen cevapların çalışma sonucunda ulaşılan ortalamaları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 6: Türkçe Öğrenen yabancıların *bağımsızlık* bağlamında Özyeterlik Algı Puanlarının Dağılımı

Faktörler	N	Ortalama
Kendi kendime (yardımsız) rahatlıkla çalışabiliyorum.	142	74
Çalışma ortamımı dikkatimi dağıtmayacak şekilde kendim düzenleyebiliyorum.	142	66
Ders çalışmak için kendi kendimi kolayca motive edebiliyorum.	142	79
Ödev sıkıcı olsa bile onu bitirebiliyorum	142	80
Yorulsam da ödevimi bitirmek için kendi kendimi zorlayabiliyorum	142	74
Konunun önemli bölümlerini kendim anlayabiliyorum	142	77

Tablo 6’da görüldüğü gibi Türkçe öğrenen yabancıların bağımsızlık bağlamında kendi kendine rahatlıkla çalışabilme, ödev sıkıcı bile olsa onu kendi bitirebilme gibi sorulara verdikleri cevapların ortalama puanlarının en düşüğü %66; en yükseği %80’dir. Bu cevaplar bağlamında bu faktöre yönelik öğrencilerin öz yeterlilik algıları ortalama puanı % 75.3’tür. Bu da “iyi” olarak değerlendirilebilecek düzeydedir.

3.3.2 Strateji Alt Boyutuna İlişkin Bulgular

“Türkçe öğrenen yabancıların öğrenme stratejileri bağlamında özyeterlik algıları nelerdir?” sorusuna verilen cevapların çalışma sonucunda ulaşılan ortalamaları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 7: Türkçe Öğrenen yabancıların *öğrenme stratejileri* bağlamında Özyeterlik Algı Puanlarının Dağılımı

Faktörler	N	Ortalama
Nasıl öğrenmem gerektiğine karar verebiliyorum.	142	76
Dersi sevmesem de öğrenmek için dikkatle dinleyebiliyorum	142	80
Kendi çalışmamı planlayabiliyorum.	142	81
Metin uzun olsa da sonuna kadar dikkatle okuyabiliyorum	142	78
Anlamadığım yerleri kendim belirleyebiliyorum.	142	78

Tablo 7’de görüldüğü gibi Türkçe öğrenen yabancıların öğrenme stratejileri bağlamında, nasıl öğrenmek gerektiğine karar verebilme, kendi çalışmasını planlayabilme, anlamadığı yerleri belirleyebilme gibi sorulara verdikleri cevapların ortalama puanlarının en düşüğü %76 iken en yükseği %81’dir. Bu cevaplar bağlamında bu faktöre yönelik öğrencilerin öz yeterlilik algıları ortalama puanı % 78.6’dır. Bu da “iyi” olarak değerlendirilebilecek düzeydedir.

3.3.3. Sebat Alt Boyutuna İlişkin Bulgular

“Türkçe öğrenen yabancıların sebat bağlamında özyeterlik algıları nelerdir?” sorusuna verilen cevapların çalışma sonucunda ulaşılan ortalamaları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 8: Türkçe Öğrenen yabancıların sebat bağlamında Özyeterlik Algı Puanlarının Dağılımı

Faktörler	N	Ortalama
Ödevlerimi zamanında bitirebiliyorum.	142	86
Sevdiğim şeylerin yerine (internet, gezi, spor vb.) ders çalışabiliyorum.	142	80
Sözcüğü/konuyu tam öğrenmek için yeterli/sıkılmadan tekrarlar yapabiliyorum	142	74
Zorlansam da yazma ödevlerimi yapabiliyorum	142	80

Tablo 8’de görüldüğü gibi Türkçe öğrenen yabancıların sebat bağlamında, ödevleri zamanında bitirebilme, sevdiği şeylerin yerine ders çalışabilme, sıkılmadan tekrarlar yapabileme gibi sorulara verdikleri cevapların ortalama puanlarının en düşüğü %74 iken en yükseği %86’dır. Bu cevaplar bağlamında bu faktöre yönelik öğrencilerin öz yeterlilik algıları ortalama puanı % 80’dir. Bu da “iyi” olarak değerlendirilebilecek düzeydedir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Yukarıda verilen tablolardan da anlaşılacağı üzere, çalışmaya katılan Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin verdikleri cevaplar, bu öğrencilerin ders çalışma özyeterlik algılarının yüksek sayılabilecek düzeyde olduğunu göstermektedir. Öğrencilerin sebat, bağımsızlık ve öğrenme stratejileri bağlamında kendilerine yöneltilen sorulara verdikleri cevapların aritmetik ortalaması %77.9 şeklinde gerçekleşmiştir.

Zimmerman (1995)’ın “bireyin bir işi gerçekleştirebilme, başarabilme yeteneği konusundaki yargıları” olarak tanımladığı özyeterlik kavramının, ders çalışma açısından, Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerde iyi seviyede olduğunu ortaya koyan bu çalışma, bu alanda özyeterlikle ilgili yapılabilecek diğer çalışmalara önderlik etmesi bakımından önemlidir. Bu çalışmanın benzerleri, örneğin; öğrencileri cinsiyete, ülkeye, kıtalara göre sınıflandırılarak yapılabilir. Benzer şekilde, yabancılar Türkçe alanında okuma, yazma, anlama ve dinleme gibi becerilere yönelik özyeterlik düzeylerinin belirlenmesine dönük çalışmaların yapılması gerekliliği de yadsınamaz bir gerçektir.

KAYNAKLAR

Bandura, A. (1986). Social Foundations of Thought and Action: A Social Cognitive Theory.

Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

Bandura, A. (1997). Exercise of Personnel and Collective Efficacy in Changing Societies, Self Efficacy in Changing Societies, New York: Cambridge University Press.

Büyüköztürk, Ş. (2002). Sosyal Bilimlerde Veri Analizi El Kitabı. PegemYayıncılık: Ankara.

Erdamar, G.(2010). Öğretmen Adaylarının Ders Çalışma Stratejilerini Etkileyen Bazı Değişkenler.Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education) 38: 82-93.

- Filcher, C., Miller, G. (2000). Learning Strategies For Distance Education Students. *Journal of Agricultural Education*, 41(1), 60-68.
- Gencil, İ. E., Köse, A. (2011). Relationship Between the Prospective Science Teachers' Learning Styles, Learning and Study Strategies, and Self-Efficacy Beliefs In Science Teaching. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 7 (2), 311-333.
- Günhan Cantürk, B., Başer, N. (2007). Geometriye Yönelik Öz-Yeterlik Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33, 68-76.
- Güvenç, H. (2010). Ders Çalışma Özyeterlik Algısının Geliştirme Çalışması. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Haziran 2010. Cilt (VII), Sayı: I, 59-69.
- Kleinbaum, D.G., L.L. Kupperve K.E. Muller. (1987). *Applied Regression Analysis and Other Multivariable Methods*. USA, Boston: PWS-Kent Publishing.
- Köymen, Ü. (1994) Öğrenme Ders Çalışma Stratejileri Envanteri: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(1), 19-28.
- Schunk, D. H. (1991). Self-efficacy and Academic Motivation. *Educational Psychologist*, 26 (3&4), 207-231.
- Taşdemir, A., Tay, B.(2007). Fen Bilgisi Öğretiminde Öğrencilerin Öğrenme Stratejilerini Kullanmalarının Akademik Başarıya Etkileri. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, XX (1), 2007, 173-187.
- Tay, B. (2002) İlköğretim 4. ve 5. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersinde Sınıf Ortamında Kullandıkları Öğrenme Stratejileri. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Hacettepe Üniversitesi.
- Vural, L. (2011). Öğretmen Adaylarının Çalışmalarında Yaşadıkları Öğrenme Sorunları ve Kullandıkları Öğrenme Stratejileri, *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 46 16 (2011). 46-65.
- Weinstein, C. E., and Mayer, R. E. (1986). 'The teaching of learning strategies'. In M. C. Wittrock (Ed.), *Handbook of research on teaching*, (15-327) 3rd Ed. New York: MacMillan Publishing Company.
- Zimmerman, B. J. (1995). Self-Efficacy and Educational Development. In A. Bandura, (Ed.), *Self-efficacy in changing societies*. New York: Cambridge University Press.

Ek 1:

DERS ÇALIŞMA ÖZYETERLİK ALGISİ ÖLÇEĞİ

Sevgili Öğrenci,

Aşağıda yeterliliklerinizle ilgili bir dizi cümle yer almaktadır. Her bir cümleyi okuyup yeterliliklerinizi tanımlama oranını bırakılan boşluğa yazınız. Oranları aşağıda verilen ölçekten yararlanarak saptayınız.

Aşağıdaki durumlarla ilgili olarak kendi durumunuzu oran (%) olarak yazınız.

Asla		Belki						Kesinlikle		
%0	%10	%20	%30	%40	%50	%60	%70	%80	%90	%100
yapamam								yaparım		
YÜZDE										

1. Kendi kendime (yardımsız) rahatlıkla çalışabiliyorum.
2. Çalışma ortamımı dikkatimi dağıtmayacak şekilde kendim düzenleyebiliyorum.
3. Ödevlerimi zamanında bitirebiliyorum.
4. Ders çalışmak için kendi kendimi kolayca motive edebiliyorum.
5. (6) Nasıl öğrenmem gerektiğine karar verebiliyorum.
6. (7) Dersi sevmesem de öğrenmek için dikkatle dinleyebiliyorum
7. (8) Kendi çalışmamı planlayabiliyorum.
8. (9) Metin uzun olsa da sonuna kadar dikkatle okuyabiliyorum.
9. (10) Ödev sıkıcı olsa bile onu bitirebiliyorum
10. (11) Yorulsam da ödevimi bitirmek için kendi kendimi zorlayabiliyorum
11. (12) Konunun önemli bölümlerini kendim anlayabiliyorum
12. (14) Anlamadığım yerleri kendim belirleyebiliyorum.
13. (15) Sevdiğim şeylerin yerine (internet, gezi, spor vb.) ders çalışabiliyorum.
14. (16) Sözcüğü/konuyu tam öğrenmek için yeterli/sıkılmadan tekrarlar yapabiliyorum
15. (21) Zorlansam da yazma ödevlerimi yapabiliyorum.

SUMMARY

The aim of the this study is to develop and apply a scale, based upon the study of Güvenç (2010), in order to measure perceived self-efficacy of foreign students learning Turkish as a foreign language, regarding performing general studying processes. 142 Sakarya University TOMER students participated in the validity and reliability studies. Exploratory and confirmatory factor analysis was applied. Item discriminations were tested and determined the reliability of scale Cronbach Alpha internal consistency coefficient were calculated. Self-Efficacy for Studying Scale is explained 51.249% of the total variance. The scale is composed of 15 items and three factors are named as independence, persistence and strategy. Confirmatory factor analysis showed that the model had a reasonably good fit to data ($\chi^2=299,446$; $df=105$, $p=0.00$; $\chi^2/df=2,851$).Cronbach internal consistency coefficient of the whole scale was found to be .81.

Self-efficacy is a very essential factor which affects students' academic success. According to Zimmerman, It is observed that those who have high level of self-efficacy in acquiring a capability, learning or teaching a subject conform easily, study harder, and show greater resistance and success in the face of any hardship (Zimmerman, 2000'den akt. Gencil, Köse, 2011: 312.).

The persistence and independence are considered as two important factors which affect the learning process of students. An individual's own performances offer the most reliable guides for assessing efficacy. Successes raise efficacy and failure lowers it, but once a strong sense of efficacy is developed, a failure may not have much impact (Bandura, 1986).In this respect not only the persistence and independence exhibited during the process of learning but also the learning strategies utilized during this process may also provide researchers with opportunity to evaluate the level of self-efficacy.

With learning strategies, individual's self-motivation, i.e. following efficient ways in choosing, acquiring, arranging, or integrating the information, is intended. Learners can utilize different strategies for each learning activity. In this respect, it is necessary for the individuals to form, maintain, change, and renew their own learning strategies so as to get the expected efficiency and success.

As a result of the application, it is determined that the foreign students learning Turkish as a foreign language, have a good level of self-efficacy of general studying process.